

Facultade de Ciencias da Educación

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Dª María del Mar García Señorán

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

Dª María del Carmen Ricoy

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Trabajo Social

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G220V01501	Estrutura social	1c	6
O05G220V01502	Ética e traballo social	1c	6
O05G220V01503	Política social europea	1c	6
O05G220V01504	Proceso de planificación en traballo social	1c	6
O05G220V01505	Traballo social individual e familiar	1c	6
O05G220V01601	Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social	2c	6
O05G220V01602	Políticas públicas en España	2c	6

O05G220V01603	Socioloxía aplicada ao traballo social	2c	6
O05G220V01604	Traballo social grupal e comunitario	2c	6
O05G220V01605	Xestión de organizacións de benestar social	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estrutura social				
Materia	Estrutura social			
Código	005G220V01501			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Saco Álvarez, Alberto			
Profesorado	Saco Álvarez, Alberto			
Correo-e	adasa@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/adasa			
Descrición xeral	Concepto de estrutura social Estructuras demográficas Estructuras familiares Institucións, grupos e organizacións Estructura económica e sistema educativo Estratificación e mobilidade social Sistema político			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Adquirir coñecementos dos oríxenes adscriptivos e adquiridos da desigualdade social	A1 A2 A3 A4 A5	B2	C3 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24
Adquirir coñecementos de estrutura demográfica, económica e social	A1 A2 A3 A4 A5	B2	C3 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24
Adquirir coñecementos de estratificación e mobilidade social	A1 A2 A3 A4 A5	B2	C3 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24
Adquirir coñecementos sobre pobreza e marxinación social	A1 A2 A3 A4 A5	B2	C3 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24

Capacidade para reunir e analizar información

A1 B2 C3 D1
A2 C25 D2
A3 D3
A4 D4
A5 D6
D8
D9
D10
D11
D12
D14
D15
D16
D17
D18
D19
D23
D24

Capacidade para o traballo en equipo

A1 B2 C3 D1
A2 C25 D2
A3 D3
A4 D4
A5 D6
D8
D9
D10
D11
D14
D15
D16
D17
D18
D19
D23
D24

Contidos

Tema

I.- Concepto de estrutura e enfoques teóricos	1.1.- Definicións e concepto de estrutura social 1.2.-Estrutura e función 1.3.- Estrutura, ideoloxía e conflito 1.4.- Estrutura e acción social 1.5.- Aportacións máis recentes
II.- Estrutura Demográfica (I)	2.1.- Estrutura demográfica 2.2.- Dinámica demográfica
III.- Estrutura Demográfica (II): Estructuras familiares	3.1.- Estructuras familiares en España 3.2.- Cambio y evolución de las estructuras familiares
IV.- Estratificación e mobilidade social (I): Institucións, grupos e organizacións	4.1.- As institucións en Socioloxía 4.2.- Grupos sociais 4.3.- As organizacións
V.- Estratificación e mobilidade social (II): Estructura económica e sistema educativo	5.1.- Evolución da formación en relación coa estrutura económica 5.2.- Cualificación, ocupación e desemprego
VI.- Estratificación e mobilidade social: Sistema político	7.1.- Estrutura e cambio político en España 7.2.- Tendencias actuais: voto, abstención e crise do sistema político
VI.- Estratificación e mobilidade social (III): Desigualdade. Causas e tipos de pobreza. Métodos de medición e estatísticas	6.1.- A estrutura da desigualdade: Desigualdades adscriptivas e adquiridas. 6.2.- Estrutura de clases e enfoques clásicos e actuais. 6.3.- Mobilidade social: tipos e factores

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	17	51	68
Lección maxistral	27	27	54
Traballos e proxectos	2	4	6
Probas de tipo test	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Exposicións, en sesións semanais, de traballo con grupos medianos para facer exposicións da materia impartida e ampliar coñecementos sobre a materia.
Lección maxistral	Exposición dos temas do programa fomentando o debate e a participación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Exposición de temas por parte do alumnado. Revisión de apuntes.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Exposicións de proxectos e traballos por parte do alumnado.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Exposición dos temas tratados nas leccións maxistras. Valorarase a *corrección dos contidos (5 *ptos.), a súa exposición (3 *ptos.) e as *aportacións orixinais aos contidos (2 *ptos.)	50 por cien de la nota para asistentes; 0 por cien para no asistentes.	A1	B2	C3	D1
			A2		C25	D2
			A3			D3
			A4			D4
			A5			D6
						D8
						D9
						D10
						D11
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D23
						D24
Traballos e proxectos	Resumo por escrito do temario.	20 por cien de la nota para asistentes y para no asistentes	A1	B2	C3	D1
			A2		C25	D2
			A3			D3
			A4			D4
			A5			D6
						D8
						D9
						D10
						D11
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D23
						D24
Probas de tipo test	Exame tipo test de 20 preguntas con catro opcións de resposta.	30 por cien para asistentes; 80 para no asistentes	A1			D1
			A2			D2
			A3			D3
			A4			D4
			A5			D6
						D8
						D9
						D10
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D23
						D24

Outros comentarios sobre a Avaliación

MODALIDADES *ASISTENCIALY NON ASISTENCIAL.A participación regular (75% de asistencia) aos seminarios implica a posibilidade dunha avaliación continuada que suporía non ter que presentarse ao exame tipo test e conseguir desta forma o 50% da nota final. o 30% da nota final corresponderá ao exame tipo test. E o 20% restante aos resumos por escrito do temario. Os/Os alumnos/*as non asistentes (menos do 75 % de asistencia) terán que presentar estes resumos (20%) e realizar o exame final tipo test (80 % da nota).SEGUNDA CONVOCATORIA No mes de xullo realizarase a recuperación das competencias non superadas en maio e gardaranse os resultados do exame e/ou do traballo de investigación. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/*index.*php) no espazo Exames 2017-2018

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Feito Alonso, R., **Estructura social contemporánea.**, 1, Siglo XXI, 1995

Gerth, H. y C. Wright Mills, **Carácter y Estructura Social.**, 2, Paidós, 1985

Merton, R., **Teoría y estructuras sociales**, 4, Fondo de Cultura Económica, 2002

Saco, A., **Destripando la sociedad**, 1, Tórculo, 2006

Bibliografía Complementaria

Kerbo, H., **Estratificación social y desigualdad**, 1, Mc Graw-Hill, 1998

Crompton, R., **Clase y estratificación**, 2, Tecnos, 2013

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e traballo social**

Materia	Ética e traballo social			
Código	005G220V01502			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia consiste en capacitar ao alumnado para un exercicio crítico e reflexivo da práctica profesional.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersonal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes

C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C16	Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
1. Saber distinguir moral e ética e coñecer os rasgos formais básicos do discurso ético.	A1	C3	D1
		C4	D3
		C10	D9
		C13	D10
		C14	D15
		C15	D16
		C19	D17
		C22	D19
		C23	D24
		C24	
		C25	

2. Coñecer os desafíos máis destacados á ética como proposta normativa universalizable.	A1		C3 C4 C10 C22 C23 C24 C25	D1 D3 D8 D9 D10 D12 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24
3. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, así como as dificultades de xustificación de determinados principios morais.	A1		C22 C23 C24 C25	D1 D3 D9 D10 D12 D15 D16 D17 D19 D20 D23 D24
4. Analizar e sistematizar a información.	A2 A3	B2 B5	C2 C3 C4 C6 C8 C9 C10 C14 C15 C19 C20 C22 C23 C24 C25	D1 D3 D8 D9 D10 D12 D16 D20 D21
5. Administrar e ser responsable do seu propio traballo	A3 A4	B5 B6	C1 C6 C8 C10 C14 C15 C16 C17 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D11 D12 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D23 D24

6. Utilizar a mediación como estratexia de intervención para a resolución alternativa de conflitos.	A2	B2	C1	D1
	A4	B6	C2	D2
			C3	D3
			C4	D8
			C5	D9
			C6	D11
			C8	D12
			C13	D14
			C14	D15
			C16	D16
			C19	D17
			C20	D18
			C21	D19
			C23	D20
			C24	D21
			C25	D22
7. Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico.	A2	B3	C3	D1
	A3		C6	D3
	A5		C8	D9
			C23	D15
			C24	D16
				D17
				D19
8. Capacidade para afrontar por si mesmo os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto a súa propia forma de pensar.	A2	B3	C3	D1
	A3	B6	C4	D3
			C6	D8
			C8	D9
			C23	D16
			C24	D17
				D18
				D19
				D20
				D23
9. Capacidade para recoñecer a relevancia social da ética.		B6	C2	D1
			C3	D3
			C4	D9
			C6	D10
			C8	D12
			C9	D14
			C10	D15
			C19	D16
			C23	D17
			C24	D19
10. Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	A1	B6	C6	D1
	A2		C10	D3
	A3		C14	D8
			C17	D9
			C20	D10
			C22	D11
			C23	D12
			C24	D16
			C25	D17
				D18
				D19
				D20
				D23
				D24

11. Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos.	A2 A3	B2 B6	C2 C3 C4 C10 C20 C23 C24 C25	D1 D3 D9 D10 D16 D17 D19 D20 D24
12. Habilidade básica para defender en público as súas opinións éticas.	A2 A3	B6	C4 C6 C10 C13 C14 C15 C22 C24	D1 D3 D8 D9 D10 D11 D12 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24
13. Contribuír á promoción das mellores prácticas do traballo social.	A2 A4	B2 B5 B6	C3 C4 C6 C8 C13 C14 C17 C22 C23 C24 C25	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D11 D12 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24
14. Coñecer os códigos deontolóxicos do traballador ou traballadores social.	A1	B6	C2 C6 C8 C10 C13 C17 C20 C22 C23 C24 C25	D3 D8 D16 D17 D19 D20 D23

Contidos

Tema	
1. Introducción á Ética:	Caracterización do fenómeno moral. Ética e moral.
2. Conceptos fundamentais:	Liberdade, autonomía, responsabilidade, xustiza, igualdade.
3. Perspectivas éticas e intervención social:	Moral e dereito. Obxetivos do traballo social. Modelos normativos do traballo social: paternalismo e concepcións anti-paternalistas.
4. Deontoloxía profesional e códigos deontolóxicos:	A dimensión normativa da autorregulación profesional. Modelos interpretativos dos códigos deontolóxicos. Análisis (confidencialidade, secreto profesional, protección de datos).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	3	3	6
Foros de discusión	3	0	3
Seminario	15	30	45
Prácticas externas	0	3.5	3.5
Traballos de aula	2	2	4
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	0	20.5	20.5
Lección maxistral	22	44	66
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Probas de resposta curta	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise e razonamento de casos prácticos e dilemas de ética profesional en contextos profesionais.
Foros de discusión	Posta en común e deliberación arredor de cuestións relativas á materia. Na maior parte destes casos a posta en común presupón o traballo individual previo das cuestións a examinar.
Seminario	A dinámica de seminario impica a co-rresponsabilidade na presentación de lecturas especialmente escollidas para suscitar a reflexión sobre problemas específicos e a aportacións de cuestións e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.
Prácticas externas	Sondeo mediante técnicas de entrevista, transcripción e análise, do tipo de razoamento moral predominante respecto da ética profesional e as convencións deontolóxicas da práctica.
Traballos de aula	Desenvolvemento de prácticas especialmente deseñadas para poñer en práctica as competencias da materia a través de problemas específicos.
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	Lectura dun libro da bibliografía ou de temática afín -previamente acordado co profesor, e elaboración dunha breve reseña (max. 1000 palabras). A entrega realizarase o último día de clase en formato impreso (papel) e ademais por correo electrónico.
Lección maxistral	Desarrollo por parte do docente dos principais conceptos e contidos do temario, apoiado polas lecturas sinaladas e en interlocución coa clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistras correspondentes á parte teórica dos contidos serán desenvolvidas polo profesor ou profesora.
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	O profesor ou profesora guiará ao alumnado na resolución de problemas prácticos planteados e dará as indicacións precisas para que o alumnado poida desenvolver de forma autónoma certos exercicios.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Seminario	A dinámica de seminario implica responsabilidade na presentación de lecturas, presentación de traballos de comentario, e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.	50	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C8 C9 C10 C13 C14 C15 C16 C17 C19 C22 C23 C24 C25	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21 D22 D23 D24
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Comentario de texto sobre unha cuestión relevante da materia. É preciso obter nesta proba polo menos o 50%	25	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B6	C21 C22 C24	D1 D2 D3 D8 D9 D16 D18 D20
Probas de resposta curta	Resposta a cuestións deseñadas para amosar a capacidade de relación e comprensión dos principais conceptos da materia. É preciso obter nesta proba polo menos o 50%	25	A1 A2 A3 A4 A5	B6		D1 D2 D8 D9 D10 D16 D17 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado non-presencial, isto é, aquel que non cumpra os requisitos mínimos de asistencia (un 80% ás sesións) realizará as probas do exame final, co seguinte criterio de cualificación:

PROBAS DE RESPONSTA LONGA---40%

É preciso obter nesta proba polo menos o 50%

PROBAS DE RESPONSTA CURTA---50%

É preciso obter nesta proba polo menos o 50%

RESEÑA CRÍTICA OU TRABALLO DE LECTURA---10%

O traballo de lectura realizarase sobre un libro a escoller entre os títulos que figuran na bibliografía da materia. Superar esta proba é preciso para aprobar a asignatura.

A 1ª convocatoria, no caso de non superar a materia, non consta no expediente académico. A cualificación faise efectiva en xullo.

As actividades/competencias/probas non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

A comezos de curso os estudantes deberán ter debidamente cumprimentados os datos persoais da plataforma Tema (incluíndo correo-e e fotografía dixital).

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo 'Exames 2016-17'

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

KANT, I., **Fundamentación de la metafísica de las costumbres**, 1ª reimpr., Ariel, 1999

MILL, J. S., **El utilitarismo**, 1ª, Alianza, 2014

SALCEDO MEGALES, D., **Autonomía y Bienestar. La ética del trabajo social**, 2ª, Comares, 2001

<http://www.iep.utm.edu/category/value/ethics/>,

RONDÓN GARCÍA, L. M. e TABOADA GONZÁLEZ, **Voces para la Ética del trabajo social en tiempos trémulos**, 1ª, Paraninfo, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Conceptos, teorías e métodos en trabajo social/O05G220V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Política social europea				
Materia	Política social europea			
Código	005G220V01503			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	López Viso, Mónica			
Profesorado	Fernández Álvarez, Antón Lois López Viso, Mónica			
Correo-e	mviso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende dar a coñecer a política social da Unión Europea, achegando as accións que desde as instancias comunitarias estanse levando a cabo para integrar á súa edificación a dimensión social, sinalando os seus éxitos, pero tamén reflexionando sobre as súas deficiencias e retos. O fin é, xa que logo, provocar no/as estudantes unha análise reflexiva sobre a realidade da Europa actual e a súa política social.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Capacidade reflexiva
D5	Coñecemento da lingua estranxeira
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D17	Compromiso ético
D19	Adaptación a novas situacións
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Conocimiento del proceso de integración europeo y de la actual Unión Europea.	A1

Conocimiento y comprensión de los conceptos y teorías relativos a la política social europea y el modelo social europeo.	A2	C21	
Conocimientos básicos sobre la agenda social de la Unión Europea y sobre el ámbito social comunitario.			D5 D11 D24
Conocimiento de los objetivos y acciones sociales así como las dificultades y retos de la Unión Europea.		C8 C24	
Capacidad para analizar y valorar la influencia social y el pensamiento social y sus implicaciones en el Trabajo Social.	A3	B2	C8 D1 D3
Ser capaz de comprender e valorar distintos discursos.	A5	C24	D1 D3 D5 D15 D17 D24
Capacidade para aa búsqueda do coñecemento a través de distintas vías.			D1 D3
Capacidade para percibir e interpretar acontecementos con flexibilidade.			D11
Capacidade para reflexionar sobre o proceso de aprendizaxe.	A2 A3	C21	D3 D7
Habilidad para dialogar y llegar a acuerdos en trabajos en grupo.	A4 A5	C14	D10 D11 D19
Demostrar habilidade na expresión oral de ideas propias e análises reflexivas en público.	A4		D3

Contidos

Tema	
1. Introducción á Unión Europea	Xénese e etapas da construción europea.
2. O sistema político da Unión Europea	Principais institucións: Comisión Europea. Consello de Ministros. Parlamento. Consello. Tribunal de Xustiza. Outras institucións.
3. Ciclo histórico da política social europea	Os Estados do Benestar e a política social comunitaria. Desde os Tratados de Roma a Maastricht. As reformas de Ámsterdam e Niza. A dimensión social da Constitución europea. O Tratado de Lisboa.
4. A política de cohesión económica, social e territorial.	A política de cohesión e os Fondos Estruturais. A política de cohesión 2014-2020. O Fondo Social Europeo e a súa aplicación en Galicia
5. O modelo social europeo: principais ámbitos de actuación da axenda social europea.	Principais ámbitos de actuación da axenda social europea: emprego, exclusión social, xénero e educación Políticas de igualdade de xénero. A exclusión social en Europa. Que é o Modelo Social Europeo?

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	18	40
Seminario	8	8	16
Titoría en grupo	8	8	16
Presentacións/exposicións	7	13	20
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Traballos e proxectos	1	15	16
Probas de tipo test	1	15	16
Probas de resposta curta	1	15	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición, por parte da docente, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, das bases teóricas e/ou das directrices dun traballo, do exercicio ou do proxecto a desenvolver polo/a estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Titoría en grupo	Entrevistas que o/a alumno/a mantén coa profesora da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentacións/exposicións	Exposición, por parte do alumnado, ante a docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma (Programa TEMA http://faitic.uvigo.es).
-------------------------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Expor un traballo ao resto de compañeiras/vos (con medios audiovisuais). Defender publicamente o traballo, é dicir, debe responder as preguntas e ás críticas das súas compañeiras/os, e da docente. Poderá explicar, a modo de conclusión, os problemas co que se atopou durante a elaboración do traballo.
Titoría en grupo	Asistencia e participación na tutorías en Grupo Pequeno (GP) que o/a estudante mantén coa profesora para asesoramento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe en xeral e seguimento do traballo. Entrega da documentación requirida nos prazos determinados en horario de GP. (*) Entregarase un documento coas [Pautas e prazos para realizar o traballo] (dispoñible na plataforma Tema. Sección documentos).
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Realización e entrega por escrito do traballo a partir das pautas proporcionadas pola docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Asistencia, participación e entrega da documentación requirida en cada un dos seminarios programados ao longo do curso (en horario de grupo mediano).	15	D10 D17 D19 D24
Titoría en grupo	Asistencia e participación ás entrevistas que o/a estudante mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe en xeral e seguimento do traballo. Entrega da documentación requirida nos prazos determinados en horario de Grupo Pequeno (avaliación contemplada nos apartado Traballos e proxectos).	10	A1 A4 A5 D1 D3 D7 D10 D11 D15 D17
Prácticas autónomas a través de TIC	Conexión ao Programa TEMA http://faitic.uvigo.es/ para a realización das actividades propostas (exercicios, foros, entrega e recepción de documentos, etc.) así como seguimento da materia en xeral.	5	A5 D7
Traballos e proxectos	Realización e entrega do traballo a partir do guión proporcionado polo/a docente. Exposición e defensa do traballo realizado.	20	A2 A3 A4 A5 B2 C8 D1 C14 D3 D5 D11 D17 D19
Probas de tipo test	A estrutura do exame responderá a dous bloques diferenciados. Un primeiro bloque composto por 30 preguntas tipo test. O valor deste bloque ascenderá a 4 puntos. O segundo bloque, véxase probas de resposta curta. Data de realización: véase en http://webs.uvigo.es/educacion-ou/	30	A1 C21 C24
Probas de resposta curta	A estrutura do exame responderá a dous bloques diferenciados. Para o primeiro bloque véxase probas de tipo test. O segundo bloque responderá a dúas preguntas de desenvolvemento. O valor deste bloque ascenderá a 1 punto. Data de realización: http://webs.uvigo.es/educacion-ou/	20	A1 A2 A3 C14 D1 C24

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da/os estudantes matriculadas/vos en a materia farase atendendo aos criterios explicitados nesta guía. Para superar a materia, os/as estudantes deberán aprobar tanto as probas teóricas como a parte práctica da materia.

a) Avaliación asistentes

Esta modalidade implica:

- Asistencia (mínimo un 80%) e participación activa (sesión maxistral e seminarios) (1.5 puntos).
- Conexión e realización das tarefas requiridas no Programa TEMA. <http://faitic.uvigo.es/> (0,5 puntos).
- Asistencia, participación e entrega de documentación requirida (Grupo Pequeno). Exposición dun traballo que deberán entregar por escrito (3 puntos).

- Realización dun exame escrito. Modelo A (5 puntos).

A/vos alumna/vos que entreguen os traballos e tarefas fóra dos prazos acordados non se lles computará esa parte da cualificación en cada caso. O cumprimento e superación desta modalidade exime ao estudante de responder as preguntas relativas á parte non asistencial no exame final do curso. A cualificación obtida no apartado práctico desta modalidade asistencial será sumada posteriormente á obtida no exame da primeira convocatoria e, no seu caso, a segunda convocatoria.

b) Avaliación non asistentes

Esta modalidade implica:

- Conexión e realización das tarefas requiridas no Programa TEMA <http://faitic.uvigo.é/>. Estableceranse prazos de entrega (1 punto).
- Realización e entrega de dous comentarios críticos sobre unha selección de lecturas (1 punto). *A comezo de curso deixarase na plataforma TEMA a documentación coa relación de lecturas, así como as pautas e os prazos de entrega.*
- Realización dun exame escrito (6 puntos). Responder as preguntas específicas sobre as lecturas no exame (2 puntos).

As e os estudantes que entreguen os traballos e exercicios fóra dos prazos acordados non se lles computará esa parte da cualificación en cada caso.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo 'Exames 2017-18'

De non ser superada a materia, as competencias non adquiridas na 1ª convocatoria poderán ser avaliadas na convocatoria de Xullo.

A 1ª convocatoria, no caso de non superar a materia, non consta no expediente académico. A cualificación faise efectiva na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Astelarra, Judith, **"Políticas de género en Europa"**, 2005

Alonso Seco, J. M., **Política Social Europea**, UNED, 2013

Brugmans, Henri, **La Idea europea 1920-1970**, Moneda y Crédito, 1972

Giddens, A., **Europa Global, Europa Social**, Universitat de Valencia, 2009

Pedrosa Sanz, R., **El desarrollo histórico de la Política Social de la Unión Europea y su estado actual**, 2009

Leonard, M., **¿Por qué Europa liderara el siglo XXI?**, Taurus, 2005

Bibliografía Complementaria

Morata, Francesc, **Políticas Públicas en la Unión Europea.**, Ariel, Estudios de Economía

Schuman, Robert, **Declaración de Robert Schuman, 9 de mayo de 1950**, Comisión Europea,

Sodaro, M., **Política y Ciencia Política. Una introducción**, McGraw-Hill, 2010

Recomendacións

Outros comentarios

Toda a información da materia estará dispoñible na plataforma Tema en Faitic.

A comezos de curso e sempre antes de finais de setembro, as/os estudantes deberán dispor na plataforma TEMA dunha dirección de correo electrónico e unha fotografía.

As/os estudantes que decidan optar pola modalidade non asistencial, deberán porse en contacto coa profesora para notificar esta opción a comezos de curso e sempre antes de finais de outubro.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proceso de planificación en traballo social				
Materia	Proceso de planificación en traballo social			
Código	O05G220V01504			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Perdiz Álvarez, María Celsa			
Profesorado	Nieto Castro, María Belén Perdiz Álvarez, María Celsa			
Correo-e	mcperdiz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A intervención en Traballo social require do proceso metodolóxico previo de planificación que é o momento reflexivo a través do cal se deseñan as estratexias para acadar os obxetivos que se pretenden. Os plans, programas e proxectos son os distintos niveis do deseño da intervención social.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C11	Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C16	Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender a relación entre investigación, diagnóstico, avaliación e práctica do Traballo Social.	A1	B2	C3	D1
	A2	B6	C4	D2
	A3		C6	D3
			C7	D8
			C8	D16
			C10	D18
			C16	D23
			C17	
			C22	
			C23	

.Empregar e aplicar correctamente as técnicas de planificación social.

A4	B1	C1	D1
A5	B2	C2	D2
	B3	C3	D3
	B4	C4	
	B5	C5	
	B6	C6	
		C7	
		C8	
		C9	
		C15	

Adquirir coñecementos sobre o proceso de formulación, posta en práctica e avaliación de plans, programas, proxectos sociais, e plans comunitarios.

C3	D1
C6	D2
C7	D3
C9	D6
C10	D9
C11	D10
	D11
	D12
	D16
	D17
	D18
	D20

Ser capaz de empregar os métodos e técnicas para a avaliación das necesidades, capacidades, oportunidades e riscos das persoas usuarias, de grupos e comunidades.

B2	C3	D1
B6	C6	D2
		D3
		D24

Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar plans de intervención coas persoas atendidas e outros profesionais, negociando o uso de servicios e revisando a súa eficacia

B1	C2	D1
	C19	D2
	C21	D3
		D7
		D8
		D9
		D12
		D14
		D15
		D20
		D21
		D22

Contidos

Tema

A PRÁCTICA PROFESIONAL: RELACIÓN ENTRE INVESTIGACIÓN-PLANIFICACIÓN-ACCIÓN E AVALIACIÓN

- O método científico
- Coñecer a realidade
- Diagnosticar
- Planificar
- Executar
- Avaliar

INTRODUCCIÓN Á PLANIFICACIÓN:

- Concepto
- Tipos
- Os niveis de planificación:
- Plan
- Programa
- proxecto

FASES DO PROCESO DE DESEÑO DE PROXECTOS SOCIAIS

- Título
- Fundamentación
- Obxectivos operativos
- Metodoloxía
- Recursos
- Avaliación

AVALIACIÓN DE PROXECTOS SOCIAIS:

- Obxetivos
- Principios
- Tipos de avaliación
- Areas de avaliación
- O proceso de avaliación
- Modelos e deseños de avaliación

PRESENTACIÓN DE RESULTADOS

- Como elaborar o informe
- Á utilización de gráficos

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	8	8	16
Actividades introdutorias	2	14	16
Lección maxistral	22	0	22
Presentacións/exposicións	4	38	42
Seminario	22	0	22
Probas de tipo test	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual e en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias, etc. É unha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estrudante
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Seminario	Actividades enfocadas ó traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Os seminarios programados para a materia serán supervisados e titorizados pola profesora
Traballo tutelado	As alumnas e alumnos recibirán apoio individual de xeito sistemático e continuo dos traballos que se lle proponen na materia, en aula e titoría.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Traballo tutelado	- Traballo Final PRESENCIAIS 20%.: 10 % metodoloxia, 5% contidos, 5% -NON PRESENCIAIS 10%: 5 % metodoloxía, 5 % contidos e presentación	20 P	A1	B1	C1	D1
		10 NP	A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C3	D3
			A4	B4	C4	D6
			A5	B5	C5	D7
				B6	C6	D8
					C7	D9
					C8	D10
					C9	D11
					C10	D12
					C15	D15
					C16	D16
					C17	D17
					C19	D18
					C22	D20
					C23	D21
						D23

Presentacións/exposicións	Presentación oral de traballo final obrigatorio presenciais 10%	10 P			D6 D8 D9 D14 D18 D20 D22 D23
Probas de tipo test	Constará de 40 preguntas con dúas alternativas de resposta das cales só é unha verdadeira. O sistema de corrección será de acertos menos erros, sendo aprobado en 20 para a modalidade presencial e non presencial. O peso da calificación do exame é do 70% para presenciais e 90% non presenciais. Para superar a materia será preciso ter aprobadas a parte práctica e a parte teórica.	70 P 90 NP	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D10 D11 D12 D16 D17 D18 D20 D21 D23 D24 C23

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnos presenciais: Terán consideración de asistentes aqueles alumnos que asistan a un 80% das clases prácticas e teóricas (Rexistrarase a asistencia con controles aleatorios) Terán a consideración de non asistenciais aqueles que superen o 20% de ausencias pasando automaticamente a modalidade non asistencial. Para superar a asignatura deberán ter aprobada a parte teórica e a parte práctica. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. En ningún caso se farán exames parciais nen modificación da data oficial. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo "Exames 2017-2018).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aguiar, M.J., **guía para diseñar proyectos sociales y culturales**, 1989,

Ander-Egg, E., **Introducción a la planificación**, 1991,

García, G. e Ramírez, J.M., **Manual práctico para elaborar proyectos sociales**, 2006,

Bibliografía Complementaria

García, G. e Ramírez, J.M., **Diseño y evaluación de proyectos sociales**, 1996,

Sarasola, J.L., Malagón, J.L. e Barrera, E., **Mediación: Elaboración de proyectos**, 2010,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Psicoloxía: Métodos e técnicas de investigación social/O05G220V01403

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Políticas públicas en España/O05G220V01602

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo social individual e familiar**

Materia	Traballo social individual e familiar			
Código	O05G220V01505			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	González Rodríguez, Rubén			
Profesorado	González Rodríguez, Rubén Pérez Lahoz, Violeta			
Correo-e	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia destinada a ensinar ao estudante a metodoloxía de intervención do Traballo social de carácter individual-familiar de modo que, por unha parte, coñezan a súa historia e evolución desde as súas orixes ate a actualidade e, por outra, sepan aplicar os diferentes modelos de intervención individual-familiar para coñecer, analizar, diagnosticar, planificar e avaliar casos con individuos, familias e menores			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer e valorar a importancia do traballo social directo e terapéutico con persoas e familias, a súa evolución dende as orixes ate a actualidade.	A1	B2	C3	D1
	A3	B3	C4	D2
		B4	C10	D3
			C13	D4
			C19	D6
			C23	D8
			C24	D15
				D16
				D17
				D18
				D23
				D24

2. Relacionar a estrutura básica de procedemento en Tralbo social cos diferentes métodos terapéuticos de intervención con familias e individuos.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C3	D2
A3	B3	C4	D3
	B4	C6	D6
	B6	C7	D8
		C9	D9
		C10	D10
		C15	D14
		C17	D15
		C19	D16
		C23	D17
		C24	D18
			D19
			D20
			D21
			D23
			D24

3. Coñecer e analizar a natureza da relación de axuda profesional en traballo social.

A2	B4	C1	D1
A5	B5	C3	D2
	B6	C6	D3
		C7	D6
		C9	D8
		C10	D9
		C15	D10
		C17	D14
		C19	D15
		C23	D16
		C24	D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22
			D23
			D24

4. Ter coñecementos e habilidades para manexarse profesionalmente na relación de axuda.

A2	B5	C1	D1
	B6	C2	D2
		C3	D3
		C4	D4
		C5	D6
		C6	D8
		C7	D9
		C8	D10
		C17	D14
		C23	D15
		C24	D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22
			D23
			D24

5. Ser capaz de promover cambios favorables na vida dos individuos e as familias mobilizando os seus recursos internos e externos.	A2	B2	C6	D1
	A3	B4	C9	D2
	A4	B5	C13	D3
		B6	C15	D4
			C23	D6
			C24	D8
				D9
				D10
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
6. Ser capaz de aplicar os diferentes modelos de intervención para coñecer, analizar, diagnosticar e intervir cos individuos e as familias.	A2	B1	C9	D1
	A3	B2	C13	D2
		B3	C23	D3
		B4	C24	D4
		B6		D6
				D8
				D9
				D10
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
				D24

Contidos	
Tema	
Introdución á materia.	Que é o traballo social individual e familiar. De que partes se compón a materia. Metodoloxía docente. Avaliación
TEMA 1: O traballo social individual: nacemento e evolución	Introdución á historia do traballo social individual e familiar. Nacemento e evolución do Case-work: M.E.Richmond, Hill, G.Hamilton, F.Hollis H.H.Perlman.
TEMA 2: Modelos e estratexias de intervención con individuos e familias	Teorías que explican ao "individuo" e a "familia"/ Diferentes correntes actuais no estudo da familia/ A familia desde un enfoque de xénero/Os modelos como guía para a acción profesional. O modelo diagnóstico ou psicosocial. O modelo centrado na resolución do problema. O modelo de modificación de conduta. A intervención en situación de crise. O modelo centrado na tarefa. O modelo sistémico. O Counselling. O acompañamento como estratexia de intervención. A relación de axuda profesional-individuo-familia. Estrutura básica do procedemento na intervención con individuos, familias e infancia.
TEMA 3: A familia como grupo terapéutico.	A familia: conceptualización, características e funcións. O ciclo vital das familias. Roles familiares. Tipoloxía da familia no III milenio. Principais tipos de familia nos servizos sociais. Principais problemáticas que afectan as familias (crise económica, en situación de risco de exclusión social, excluídas socialmente, migrantes, en proceso de ruptura, con situacións de violencia intrafamiliar -violencia de xénero, malos tratos infantís, violencia filio-parental, malos tratos de anciáns-. Protocolos contra a violencia de xénero. Protocolos contra maltrato infantil. Recursos asociados ás familias.
TEMA 4: A infancia: conceptualización, intervención desde o traballo social e recursos asociados	A infancia: definición social e xurídica. A situación da infancia no mundo. O crecemento saudable dos nenos e das nenas na familia. Política social da infancia. Situacións de risco. Situacións de desamparo. Menores en conflito coa lei. Recursos asociados á infancia.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	40	60
Traballo tutelado	20	42	62
Actividades introdutorias	2	4	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	16	18
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	3	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición, por parte da docente, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado. Desenvolverase esta metodoloxía en gran grupo.
Traballo tutelado	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Poden incluír: resolución de casos prácticos, análise de materiais audio-visuais sobre un tema, simulación de casos reais (rol-playing), análise de textos, etc. Empregaranse como complemento das clases teóricas de forma que poida implementarse ésta na práctica. Desenvolverase preferentemente en grupo mediano.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto, a reunir información sobre o alumnado e a presentar a metodoloxía docente, a avaliación e os contidos xenéricos da materia. Desenvolverase esta metodoloxía en gran grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Os traballos tutelados serán supervidaos polos docentes en grupo mediano. Ademais o alumnado poderá solicitar titorías aos docentes nos despachos de éstas, ou por correo electrónico, ou de forma telefónica

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	As actividades realizadas na aula polo alumnado asistente durante o curso serán avaliadas cadansúa entre un 1 e 2 puntos poidendo obter o alumnado entre o traballo tutelado en aula (10%) e a actividade autónoma desenrolada polo mesmo (40%) un total de 5 puntos.	50	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C2 D2 A3 B3 C3 D3 A4 B4 C4 D4 A5 B5 C5 D6 B6 C6 D8 C7 D9 C8 D10 C9 D14 C10 D15 C13 D16 C15 D17 C17 D18 C19 D19 C23 D20 C24 D21 D22 D23 D24

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Para os/as estudantes asistentes, o exame consistirá en cinco preguntas a desenvolver e/ou de relacionar da parte teórica da materia desenvolvida nas sesións maxistras. Cada pregunta valerá de 0 a 1 puntos. A nota obtida no exame da parte teórica será o 50 % da nota total, obtendo o/a alumno/a un máximo de 5 puntos. A nota da parte teórica só fará media coa nota da parte práctica se é igual ou superior a un 2.5 Da parte práctica o alumnado xa estará sendo avaliado de xeito continuo ao longo do curso sobre os diferentes exercicios e actividades solicitadas, podendo acadar nesta parte un máximo de 5 puntos. Polo tanto, os/as estudantes asistentes non terán que examinarse da parte práctica da materia nesta proba se obtiveron nela un mínimo dun 2.5. Esixirase que o estudantado saiba escribir correctamente e sen faltas ortográficas (acentos gráficos e abreviaturas incluídas), que saiba ler comprensivamente, analizar e sintetizar así como resumir o lido ou escoitado nas aulas. Tamén se espera del que saiba expresarse con corrección e de acordo co nivel que esixe un ciclo universitario usando unha terminoloxía axeitada a este rexistro lingüístico. Todo isto constituirá parte da avaliación do alumnado e, en todo caso, terá que reflectirse nesta proba. Respostas mal estruturadas, mal puntuadas, con faltas ortográficas ou linguaxe inapropiada imposibilitarán acadar a puntuación máxima da pregunta (1 punto).	50	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C2 D2 A3 B3 C3 D3 A4 B4 C4 D4 A5 B5 C5 D6 B6 C6 D8 C7 D9 C8 D10 C9 D14 C10 D15 C13 D16 C15 D17 C17 D18 C19 D19 C23 D20 C24 D21 D22 D23 D24
--	--	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

A parte teórica da materia constitúe un 50% da nota final. A parte práctica da materia constitúe o 50% da nota final. Cada parte debe ser aprobado cun mínimo dun 2.5 para facer media coa outra.

1. Modalidade de avaliación para **estudantes asistentes**. Como se pode observar a planificación deste proceso de ensinanza-aprendizaxe concíbese como unha **avaliación continua** e esixe a presenza do estudantado nas actividades prácticas que se desenvolverán ao longo do curso, en especial naquelas relacionadas coa adquisición de competencias relativas ao saber facer e ao saber ser (procedementais e actitudinais). Sendo así, esixiráselle ao alumnado a súa presenza nas actividades durante o curso -verificable con listas de asistencia- non podendo faltar a máis de 3 clases prácticas durante o cuadrimestre dun total de 15 clases prácticas distribuídas grupo mediano (80% de asistencia). Subliñar que non chega con asistir á clase, nin que o que se avalía é a simple "asistencia". O avaliable son os resultados do proceso de ensinanza-aprendizaxe reflectidos nos exercicios e actividades ben realizados e a participación activa e pertinente nas clases prácticas que supoñen, como xa se dixo, o 50 % da nota total da materia (só fará media coa teoría a partir dun 2.5). Quede expresamente claro que os docentes non pedirán ao alumnado explicación de por que non acode á clase e, tendo en conta que a asistencia ás clases da universidade non son obrigatorias, tampouco aceptará «desculpas» ou «excusas» respecto das ausencias deste. Obviamente non serán tomadas como faltas a imposibilidade de asistencia **puntual** por causas xustificadas debidamente "certificadas": enfermidade, hospitalización, pasamento dun familiar próximo, realización dun exame noutro lugar, etc. Se o estudantado deixa de asistir á clase, sexa cal sexa a circunstancia, terá que optar pola segunda modalidade de avaliación

2. Modalidade de avaliación para **estudantes non asistentes**. Aqueles/as estudantes que non poidan ou que opten por non asistir ás clases prácticas, ou pretendendo ser «estudantes asistentes» teñan máis de tres faltas na parte práctica da materia (grupos medianos), terán que demostrar -igualmente que o resto do alumnado- a adquisición das diferentes competencias da materia, ou sexa, o coñecemento dos seus aspectos procedementais e actitudinais. Isto farano nunha única proba ou **exame final** o día da convocatoria oficial. O exame consistirá en 5 preguntas da parte teórica (50% da nota) e 5 preguntas e/ou varios supostos prácticos. A parte teórica da materia pódese estudar por completo a través da bibliografía básica recomendada e os apuntes existentes en FAITIC. En canto á parte práctica, esixiráselle ao alumnado que saiba responder os contidos conceptuais, actitudinais e procedementais desenvolto ao longo do curso e demostre ter adquiridas as competencias específicas da materia. Esta parte pode estudala a través de textos recomendados existentes na biblioteca, dos apuntes e exercicios existentes en FAITIC, e co asesoramento dos docentes a través de tutorías presenciais, por correo electrónico ou telefónico si así o desexa o/a estudante.

3.Exame de xullo. De non ter superado a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo segundo os seguintes criterios. Ao alumnado de modalidade asistencial, no caso de ter que concorrer á segunda proba, gardaráselle as notas da parte teórica e/ou práctica aprobada (sempre que superen cun 2.5 en cada unha destas partes). **Isto é, a parte ou partes non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas no exame de xullo,**

manténdose as puntuacións previamente conseguidas. O alumnado de modalidade non asistencial terá que repetir novamente o exame completo. Non se gardarán notas de ningunha parte da materia -teoría ou práctica- para o seguinte curso académico.

As datas oficiais dos exames da materia poden ser consultados na páxina web da Facultade, no espazo "datas exames 2017-18". <http://educación-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUILAR IDÁÑEZ, M.J., **Trabajo social. Concepto y metodología**, Paraninfo y Consejo General del trabajo social, 2013

ESCARTÍN, Mª J., y PALOMAR, M. y SUÁREZ, E., **Introducción al Trabajo Social. Trabajo social con individuos y familias**, Amalgama, 1997

GAITÁN, L, **De "menores" a protagonistas. Los derechos de los niños en el trabajo social**, Impuls y Consejo General del trabajo social, 2014

NAVARRO PÉREZ, J.J. y MESTRE ESCRIVÁ, Mª V., **El marco global de atención al menor**, Tirant Humanidades, 2015

PICORNELL LUCAS, A.y PASTOR SELLER, E. (Coords.), **Políticas de inclusión social de la infancia y la adolescencia**, Grupo 5, 2016

VISCARRET, J.J., **Modelos y métodos de intervención en Trabajo social**, Alianza Editorial, 2007

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204

Fundamentos dos servizos sociais/O05G220V01104

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Outros comentarios

Recomendaranse materiais audiovisuais (en especial, documentais) e literatura durante o desenvolvemento da materia

DATOS IDENTIFICATIVOS**Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social**

Materia	Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social			
Código	O05G220V01601			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Méndez Fernández, Ana Belén			
Profesorado	Méndez Fernández, Ana Belén			
Correo-e	anabel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase dunha asignatura de carácter obrigatorio, incluída no módulo do título de grao denominado: O Traballo Social, conceptos, modelos, teoría e aplicación. Dentro deste sitúase na materia denominada: Métodos, modelos e técnicas de Traballo Social. Ten por obxectivo principal que o alumnado se achegue a intervención profesional do Traballo Social, coñecendo e analizando o seu concepto tanto clásico como dende unha perspectiva crítica na relación de axuda. Para operar de forma científica na profesión de Traballo Social é imprescindible que o alumnado coñezca, manexe e analice as diferentes perspectivas teórico-metodolóxicas da disciplina en relación ás habilidades, técnicas, instrumentos e documentos utilizados no Traballo Social para garantir unha adecuada intervención. Sin olvidar que calquera perspectiva empregada debe estar en consoancia co respecto os Dereitos Humanos.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C11	Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1.-Coñece e comprende os conceptos básicos e a utilidade das habilidades, técnicas, instrumentos A3 e documentos na intervención profesional en Traballo Social.	B1	C22	D1	
	B2	C23	D3	
	B3		D8	
	B5		D16	
			D17	
			D23	
2. É capaz de aplicar a habilidade básica de escoita activa na actuación profesional.	B3	C2	D3	
		C9	D8	
			D14	
			D15	
			D17	
			D24	

3.-Adquisición e aplicación de destrezas para establecer unha relación empática e unha comunicación efectiva cos usuarios/as.	A4	B1 B6	C6 C11	D3 D6 D8 D14 D15 D17 D24
4.-É capaz de establecer unha relación adecuada coas experiencias vitales dos usuarios dos servizos, entendendo e respetando o seu punto de vista, e é capaz de superar prexuízos personales para responder adecuadamente a súa diversidade personal, social e cultural.		B1 B3	C2 C22 C24	D14 D16 D17 D19 D24
5.-É capaz de utilizar claves verbais e non verbais para a análise, interpretación e intervención na práctica profesional.	A2	B1 B3	C10	D3 D6 D14 D16 D19 D24
6.-Coñece e é capaz de aplicarlos diferentes instrumentos, técnicas e documentos en Traballo Social.	A5	B2 B6	C1 C4 C5 C6 C7 C9 C10 C12 C13 C19 C20 C23 C24	D1 D2 D3 D7 D8 D10 D11 D16 D17 D19 D20 D22 D23
7.-Desenvolver habilidades para diseñar soportes documentais e documentar os procesos de intervención profesional.	A3	B2	C10 C22	D1 D8 D16 D18 D22 D23
8.-Adquirir as destrezas básicas para presentar e compartir documentos diversos con outros profesionais e organizacións, garantindo os dereitos e deberes, así como os principios básicos da profesión, coa finalidade de realizar valoracións profesionais e tomar decisións.	A4	B2	C1 C19 C20 C23	D1 D2 D3 D8 D10 D11 D17 D19
9.-Coñece e aplica as tecnoloxías da comunicación e a información na prestación de servizos.	A5	B2 B6	C10 C22	D6 D7 D8 D18 D19 D22 D23
10.-Adquisición de habilidades básicas de comunicación que garanta o traballo en grupos e equipos científicos relacionados coa metodoloxía da intervención profesional.	A4	B1 B2	C1 C2 C14 C20 C22 C23	D1 D8 D9 D11 D12 D14 D16 D21

11.-Analizar e comprender de forma crítica o uso dos recursos sociais na intervención profesional.	A3	B1 B2	C5 C6 C7 C13 C22	D1 D3 D6 D8 D15 D16 D17 D23 D24
--	----	----------	------------------------------	---

Contidos

Tema	
1.-Conceptos básicos e características das habilidades de comunicación na intervención profesional. A linguaxe como instrumento na análise e interpretación en contextos profesionais.	Non hai.
2.-Aproximación conceptual e tipoloxía dos instrumentos e técnicas en Traballo Social.	Non hai.
3.-Conceptos e aplicación das diferentes técnicas de Traballo Social nas distintas etapas do procedemento metodolóxico.	Non hai.
4.-Conceptos e manexo da diferente documentación en Traballo Social. Historia e Informe Social.	Non hai.
5.-Conceptualización doutras técnicas de uso no Traballo Social. Diseño e uso de soportes documentais profesionais.	Non hai.
6.-Marco conceptual e habilidades básicas da entrevista profesional en Traballo Social e visita domiciliaria.	Non hai.
7.-Aplicación das tecnoloxías da comunicación e a información na prestación de servizos.	Non hai.
8.-Relevancia dos soportes documentais nos procesos de Calidade Total da práctica profesional.	Non hai.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Seminario	22.5	38	60.5
Estudo de casos/análises de situacións	0	20	20
Resolución de problemas	0	20	20
Outros	0	18	18
Probas de tipo test	1	5	6
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición xeral por parte da profesora dos contidos da materia. A fin de garantir e mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe o alumnado deberá leer previamente os contidos que se desenvolverán en cada sesión e elaborará un documento coas dúbidas surtidas durante a lectura dos mesmos, promovendo así sesións interactivas e que respondan as necesidades concretas do alumnado.
Seminario	Empregaránse como complemento das sesións maxistrais. Consistirán en lectura previa de textos e documentos para ser debatidos e expostos nas sesións. Así como análise e resolución de exercicios prácticos que garanten a integración teórico-práctica da asignatura. Si se considera oportuno para o desenvolvemento dalgunha cuestión concreta traerense expertos a aula. Realizarase role-playing para técnicas como a entrevista.
Estudo de casos/análises de situacións	Casos prácticos para aplicación da metodoloxía e técnicas do Traballo Social.
Resolución de problemas	Realizare proxectos de intervención, así como exercicios de aplicación das técnicas específicas de Traballo Social, con especial afondamento na historia e informe social.

Outros	Realización e entrega dun dossier final cós casos, textos, exercicios e prácticas da materia.
--------	---

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	A atención personalizada será de tres tipos: 1.-Na aula, durante as sesións de seminario. Dirixida fundamentalmente ó estudo de casos e resolución de exercicios. 2.-No despacho do profesor, no horario de titorías. Dirixidas a calquera cuestión da materia, así como para dúbidas relacionadas coas sesións maxistrais e as actividades do seminario. 3.-Vía correo electrónico, sempre que o motivo de consulta o permita.
Estudo de casos/análises de situacións	A atención personalizada será de tres tipos: 1.-Na aula, durante as sesións de seminario. Dirixida fundamentalmente ó estudo de casos e resolución de exercicios. 2.-No despacho do profesor, no horario de titorías. Dirixidas a calquera cuestión da materia, así como para dúbidas relacionadas coas sesións maxistrais e as actividades do seminario. 3.-Vía correo electrónico, sempre que o motivo de consulta o permita.
Resolución de problemas	A atención personalizada será de tres tipos: 1.-Na aula, durante as sesións de seminario. Dirixida fundamentalmente ó estudo de casos e resolución de exercicios. 2.-No despacho do profesor, no horario de titorías. Dirixidas a calquera cuestión da materia, así como para dúbidas relacionadas coas sesións maxistrais e as actividades do seminario. 3.-Vía correo electrónico, sempre que o motivo de consulta o permita.
Outros	A atención personalizada será de tres tipos: 1.-Na aula, durante as sesións de seminario. Dirixida fundamentalmente ó estudo de casos e resolución de exercicios. 2.-No despacho do profesor, no horario de titorías. Dirixidas a calquera cuestión da materia, así como para dúbidas relacionadas coas sesións maxistrais e as actividades do seminario. 3.-Vía correo electrónico, sempre que o motivo de consulta o permita.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Seminario	O alumnado para garantir o desenvolvemento da materia deberá traer realizas as tarefas encomendadas para cada sesión do seminario (esquema das lecturas e/ou resolución de exercicios/estudio de caso, así como a súa exposición cando lles corresponda). Só poderá ser avaliado positivamente neste apartado si cumpre coas tarefas solicitadas de forma correcta (en tempo e forma)	10 máximo	A2 A3 A4 A5	B2	C2 C9 C10 C12 C19 C23 C24	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24	
Outros	Realización e entrega dun dossier final cós casos, textos e prácticas da materia.	10	A3 A5	B6	C4 C6 C10 C12 C19 C23 C24	D1 D2 D8 D10 D16 D17 D23 D24	
Probas de tipo test	Proba tipo test de resposta única. Constará de 20 ou 40 preguntas baixo o sistema de acertos-erros. Cada erro descontará 0'25. O número de preguntas netas para aprobar serán 26 (no caso de 40 preguntas e 13 no caso de 20). Versará sobre os contidos da materia desenvolvidos nas sesións maxistrais e nos seminarios.	30 máximo		B2 B3 B5 B6	C1 C5 C6 C7 C11 C13 C14 C20 C22	D6 D11 D12 D14 D23	

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización por escrito e de forma individual dunha proba práctica, en relación cos estudos de caso e exercicios prácticos desenvolvidos ó longo do semestre. Farase unha proba práctico con carácter liberatoria previo o examen oficial.	50 máximo	B6 C10 C12 C19 C22 C23 C24 D1 D3 D8 D9 D10 D15 D17 D19 D20 D24
---	--	-----------	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder superar a materia deberán aprobarse previamente e de forma independente cada unha das probas previstas (seminario, cartafol, probas tipo test e proba práctica). Non poderá ser avaliado o alumnado que non cumpra coas tarefas encomendadas (en tempo e forma) para os seminarios e exercicios prácticos.

Advértese o alumnado que non se gardará ningunha nota para o curso seguinte, este aspecto rixe tanto para o alumnado asistencial como non asistencial.

SISTEMAS DE AVALIACIÓN

1.-**ALUMNADO ASISTENCIAL:** será considerado como tal aquel que teña unha asistencia mínima do 80% ás sesións maxistras e un máximo de dúas faltas os seminarios. En caso de non cumprir con este requisito serán avaliados como o alumnado non asistencial. As probas e puntuacións son as que constan nas metodoloxías de avaliación, e deben estar aprobadas cada unha por independente para poder superar a asignatura.

2.-**ALUMNADO NON ASISTENCIAL:** aquel alumnado que non cumpra os requisitos mínimos de asistencia ás clases (maxistral e seminario). Este alumnado será avaliado deste xeito, deberá superar as mesmas competencias que o alumnado asistencia nunha única proba final, que constará de varias partes independentes. O ser unha proba única o alumnado que non supere a primeira, é dicir, o examen tipo test, non poderá presentarse a proba práctica. As probas a realizar son as seguintes (ao igual que os asistentes deberán aprobar por independente cada unha das probas abaixo explicitadas):

a.-Examen final na convocatoria oficial tipo test de 20 preguntas (igual formato e sistema de corrección que para os asistentes). Para aprobar serán necesario obter 13 preguntas netas (acertos-erros). Puntuará un 30%

b.-Entrega dun dossier cos traballos e exercicios prácticos desenvolvidos nos seminarios (deberá ser supervisado obrigatoriamente pola profesora previa presentación final). Puntuará un 20%

c.-Proba práctica: realización por escrito de casos e exercicios prácticos (levararase a cabo sempre que se teña superado a primeira parte do examen tipo test, igual que os asistenciais). Puntuará un 50%

ADVERTENCIA: O seguimento continua das actividades de aula, realizarase a traveso da Plataforma Faitic, polo tanto todo o alumnado matriculado debe estar inscrito en dita plataforma desde o inicio de curso.

SEGUNDA CONVOCATORIA

Na convocatoria de xullo serán avaliadas só aquelas probas e competencias que non se superaran na convocatoria anterior.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo 'Exames 2017-18'

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Borrell i Carrió, F., **Entrevista clínica. Manual de estrategias prácticas**, semFYC, 2004

Cáceres, L.; Oblitas, B. y Parra, L., **La Entrevista en Trabajo Social**, Espacio Editorial, 2000

Guinot, C. (Coord.), **Métodos, técnicas y documentos utilizados en Trabajo Social**, Universidad de Deusto, 2008

Fernández Cano, Ana. M., **El Informe social : cuestiones a debate**, Colegio Oficial de Diplomados en Trabajo de Málaga, 2006

Tonon, G. (Comp.), **Las técnicas de actuación profesional del Trabajo Social**, Espacio Editorial, 2005

Bibliografía Complementaria

Aguiar Fernández, F.X y Méndez Fernández, A.B., **La desvirtuación de los instrumentos en trabajo social riesgos para la profesión y los derechos de ciudadanía**, Universidad de La Rioja, 2016

De Paula Faleiros, V., **Estrategias de Empowerment en Trabajo Social**, Buenos Aires, 2003

Fombuena Valero, J. (coord.), **El Trabajo social y sus instrumentos : elementos para una interpretación**, Valencia, 2012

Mustieles Muñoz, D., **La entrevista psicosocial. Proceso y procedimientos**, Madrid, 2007

Robles, C., **La Intervención Pericial en Trabajo Social**, Buenos Aires, 2004

Ruiz Rodríguez, P., **El trabajador social como perito judicial : el informe pericial socio-familiar**, Zaragoza, 2004

Tonon, G., **La supervisión en trabajo social : una cuestión profesional y académica**, Buenos Aires, 2004

VVAA, **Manual de técnicas utilizadas en Trabajo Social**, San Sebastián, 1987

VVAA, **Dos documentos básicos en trabajo social : estudio de la aplicación del informe y ficha social**, Buenos Aires, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo social na incorporación social/O05G220V01908

Traballo social e ámbitos profesionais/O05G220V01907

Traballo social e mediación/O05G220V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Traballo social grupal e comunitario/O05G220V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Ética e traballo social/O05G220V01502

Proceso de planificación en traballo social/O05G220V01504

Traballo social individual e familiar/O05G220V01505

Outros comentarios

IMPORTANTE: é unha materia que require de coñecementos previos de materias de contido teórico-metodolóxico en Traballo Social, que se cursan previamene, é recomendable ter coñecementos das mesmas para garantir un adecuado desenvolvemento e adquisición das competencias desta materia concreta (ter en conta a hora da matrícula).

- 1.-Traballar e estudar de xeito continuado mellora notablemente a superación da materia, xa que é unha materia que require asentarse de forma continua os contidos.
- 2.-Leer os temas da sesión maxistral previamente a mesma, co fin de mellorar a comprensión da explicación xeral da profesora, así como traer elaboradas as dúbidas a aula para poder resolvelas en función das necesidades do alumnado.
- 3.-Levar o día as actividades planificadas para cada seminario.
- 4.-Plantexar todas as dúbidas sobre calquer aspecto da materia a profesora, tanto na aula (en relación os contidos e exercicios) como nas titorías de despacho (para outros aspectos relacionados coa materia ou para afondar en dúbidas que por cuestión de tempo non sexa posible facelo na aula).
- 5.-Alumnado no asistencial: é importante que vaian facendo paulatinamente e titorizadamente os exercicios e probas ao longo do semestre coa finalidade de garantir o resultado das probas prácticas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas públicas en España				
Materia	Políticas públicas en España			
Código	005G220V01602			
Titulación	Grao en Trabajo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Cordal Rodríguez, Constantino			
Profesorado	Cordal Rodríguez, Constantino			
Correo-e	tinocordal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Políticas públicas en España pretende proporcionar coñecementos e elementos de reflexión que nos aproximen á realidade actual das grandes áreas de intervención pública en España. En primeiro lugar, introducindo ó alumno nos conceptos que se utilizarán como celme para o análise e o diagnóstico das políticas que se van a estudar. Abórdase a evolución das políticas públicas en España, o impacto da transición política e os modelos de elaboración de políticas públicas no noso país, para pasar despois a facer referencia a políticas públicas concretas. En segundo termo se analizan as principais políticas do benestar social (protección social, sanidade e educación), as políticas de intervención na economía (fundamentalmente as relativas ó emprego e mercado de traballo) e as denominadas "políticas emerxentes" como son inmigración, medio ambiente e a igualdade entre os xéneros.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades

C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D10	Toma de decisións
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D16	Razoamento crítico
D18	Aprendizaxe autónoma
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Conocer y comprender la estructura general, organización y principales servicios y prestaciones de las políticas públicas de bienestar en el ámbito estatal y autonómico.	A2	C3	D4	
		C6	D6	
Conocer y comprender el objeto y los mecanismos de actuación y modos de provisión de los principales subsistemas de bienestar social (salud, educación, garantía de ingresos, vivienda, etc.) en el ámbito español.	A1	C6		
	A2	C8		
	A3			
Conocer y comprender de forma crítica los principales aspectos de los desequilibrios y desigualdades sociales derivadas de las relaciones económicas y de trabajo.	A1	C3		
	A2	C6		
Compresión de conceptos básicos de diagnóstico de la realidad política general y de la intervención pública.	A1			
	A3			
Formular e implementar políticas y programas que aumenten el bienestar de la población, promuevan el desarrollo y los derechos humanos, y la armonía social colectiva.	A1	B1	C6	
	A2			
	A3			
Participar en la formación y evaluación de políticas, servicios e iniciativas sociales.	A1	B1	C3	D16
	A2		C5	D24
	A3		C6	
			C21	
Capacidad para comprender y valorar distintos discursos.	A3	B1	C5	D16
Capacidad para la búsqueda del conocimiento a través de distintas vías.	A3	B1	C10	
	A5			
Capacidad para percibir e interpretar acontecimientos con flexibilidad.	A3	B1	C3	
Capacidad para reflexionar sobre el proceso de aprendizaje.	A3	B1		D18
	A5			
Habilidad para dialogar y llegar a acuerdos en trabajos en grupo.	A4	B1	C5	D10
		B2	C14	D12
			C20	
Capacidad de comunicación y transmisión oral en público.	A4			D4

Contidos

Tema	
TEMA 1.- INTRODUCCIÓN ÁS POLÍTICAS PÚBLICAS EN ESPAÑA	Definición de políticas públicas: características e tipos de políticas públicas. Efectos: o cambio social. Fases da elaboración das políticas. A axenda pública. Análise e avaliación das políticas públicas.
TEMA 2.- AS POLÍTICAS PÚBLICAS EN ESPAÑA E O ESTADO DE BENESTAR	Periodización das políticas públicas en España. As políticas públicas e o modelo de Estado de Benestar. Presupostos ideolóxicos das políticas públicas en España.
TEMA 3.- POLÍTICAS DE BENESTAR SOCIAL I: A POLÍTICA EDUCATIVA	As etapas da política educativa. Contidos e instrumentos da política educativa. As últimas reformas educativas.
TEMA 4.- POLÍTICAS DE BENESTAR SOCIAL II: A POLÍTICA SANITARIA.	Evolución da política sanitaria: da reforma da transición á actualidade. Os problemas da sanidade: O acordo da Subcomisión do Congreso. A financiación sanitaria. O Sistema Nacional de Saúde. Futuro próximo da sanidade española.
TEMA 5.- POLÍTICAS DE BENESTAR SOCIAL III: A PROTECCIÓN SOCIAL	Concepto e ámbito da protección social. A protección social complementaria. Elementos principais da protección social: o sistema de pensións.
TEMA 6.- AS POLÍTICAS DE INTERVENCIÓN NA ECONOMÍA: A POLÍTICA LABORAL	Antecedentes: da política laboral franquista á transición. As reformas laborais españolas. Os problemas do mercado de traballo español. As reformas pendentes.
TEMA 7.- AS POLÍTICAS EMERXENTES I: POLÍTICAS DIRIXIDAS ÁS MULLERES	Marco teórico: o mainstreaming de xénero. A acción pública para a igualdade entre os sexos: Os Plans de Igualdade de Oportunidades das Mulleres. Principais institucións para a Igualdade.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	26	56
Presentacións/exposicións	7	13	20
Prácticas autónomas a través de TIC	8	16	24
Probas de tipo test	1	19	20
Traballos e proxectos	1	9	10
Probas de resposta curta	1	19	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición, por parte da docente, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, das bases teóricas e/ou das directrices dun traballo, do exercicio ou do proxecto a desenvolver polo/a estudante.
Presentacións/exposicións	Exposición, por parte do alumnado, ante a docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma (Programa TEMA http://faitic.uvigo.es).

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Presentacións e exposicións de proxectos por parte do alumnado na aula.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Traballos e proxectos de investigación realizados polo alumnado nos grupos medios e pequenos baixo a titorización de profesor.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Participación activa na sesión	5	A3	D16	
Presentacións/exposicións	Expoñer os traballos e/ou proxectos ao resto de compañeir@s e defendelos publicamente.	5	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2	C3 C5 D16
Prácticas autónomas a través de TIC	Realizar as actividades propostas a través da plataforma virtual Tem@.	15	A1	C20	
Probas de tipo test	Realización da proba	40	A1	C3 C5 C6 C8 C10 C14 C20 C21	D4 D6
Traballos e proxectos	Realización e entrega dos traballos e/ou proxectos segundo a guía proporcionada polo docente	10	A1 A3		
Probas de resposta curta	realización da proba	25	A1 A3	D4 D6 D10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A/os alumna/os que entreguen os traballos e tarefas fóra dos prazos acordados non se lles computará esa parte da cualificación en cada caso. O cumprimento e superación desta modalidade exime ao estudante de responder ás preguntas

relativas á parte non asistencial no exame final do curso. Antes da convocatoria oficial do exame publicarase unha lista, só coas cualificacións obtidas por quen libere o apartado práctico desta modalidade asistencial. Esta puntuación será sumada posteriormente á obtida no exame da primeira convocatoria e, no seu caso, a segunda convocatoria (*).

Avaliación non asistentes

Esta modalidade implica:

- Conexión e realización das tarefas requiridas no Programa TEMA <http://faitic.uvigo.é/>. Estableceranse prazos de entrega (1.5 puntos). (*)
- Realización dun exame escrito. Modelo B (7 puntos).
- Lectura dun libro e resposta dunha pregunta sobre o mesmo no exame (1,5 puntos).

* As actividades ou probas non superadas ó longo do cuadrimestre poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo.

* Ao alumnado que supere en primeira convocatoria a parte práctica (convocatoria de Maio) reservaráselle a nota desta parte para a segunda convocatoria (Xullo). Só se gardarán as notas da parte práctica. Non da parte teórica. Non se gardarán notas dun curso a outro.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade

(<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo 'Exames 2016-17'

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

GRAU, MIREIA e MATEOS, ARACELI, **Análisis de Políticas Públicas en España: Enfoques y casos**, Tirant Lo Blanch, GOMÀ, R. e SUBIRATS, J. (coords.), **Políticas Públicas en España. Contenidos, redes de actores y niveles de gobierno**, Ariel,

MENY, I. y THOENING, J., **Las políticas públicas**, Ariel,

MUÑOZ MACHADO, GARCÍA SALGADO e GONZÁLEZ SEARA (Directores), **Las estructuras del bienestar**, Escuela Libre Editorial,,

NAVARRO, V., **Bienestar insuficiente, democracia incompleta: sobre lo que no se habla en nuestro país**, Anagrama,,

GARCÉS FERRER, J. y FERNÁNDEZ GARCÍA, J. (Coord.), **Crítica y futuro del Estado del Bienestar: reflexiones desde la izquierda**, Tirant lo Blanch,

MORENO, L., **La Europa Asocial**, Península,

DEL PINO, E. y RUBIO, M^a. J., **Los Estados del bienestar en la encrucijada: políticas sociales en perspectiva comparadas**, Tecnos,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Sistemas de bienestar social comparados/O05G220V01904

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Política social europea/O05G220V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Ciencia política: Política e democracia/O05G220V01102

Política social/O05G220V01404

Outros comentarios

A comezos de curso e sempre antes de finais de outubro, as e os estudantes deberán dispor na plataforma TEMA dunha dirección de correo electrónico e unha fotografía.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía aplicada ao traballo social**

Materia	Socioloxía aplicada ao traballo social			
Código	005G220V01603			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Saco Álvarez, Alberto			
Profesorado	Saco Álvarez, Alberto			
Correo-e	adasa@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/adasa			
Descrición xeral	Socioloxía teórica e aplicada Teorías do desenvolvemento e benestar social Diagnose e planificación do cambio social			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)

C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C11	Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D13	Traballo nun contexto internacional
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

Adquirir coñecementos da disciplina sociolóxica como ciencia auxiliar do traballo social.	A1		C10	D1
	A2		C22	D2
	A4		C25	D3
	A5			D4
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
				D24
Adquirir coñecementos das teorías sociais que deron lugar ás diferentes correntes de pensamento social.	A1		C3	D1
	A2			D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
				D24
Adquirir coñecemento dos contextos institucionais e procesos sociais nos que realiza as súas funcións o traballo social.	A1	B1	C3	D1
	A2	B2	C5	D2
	A3	B3	C6	D3
	A4		C7	D4
	A5		C18	D6
			C20	D7
			C21	D8
			C22	D9
			C24	D10
			C25	D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
				D24

Adquirir coñecemento das principais problemáticas sociais.

A1	C3	D1
A2	C5	D2
A3	C8	D3
A4	C22	D4
A5	C24	D6
	C25	D7
		D8
		D9
		D10
		D11
		D12
		D13
		D14
		D15
		D16
		D17
		D18
		D19
		D20
		D22
		D23
		D24

Aprender a deseñar e a levar a cabo unha investigación sobre unha problemática social concreta.

A1	B1	C3	D1
A2	B2	C10	D2
A3	B3	C12	D3
A4		C21	D4
A5		C25	D6
			D7
			D8
			D9
			D10
			D11
			D12
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D22
			D23
			D24

Aprender a conseguir información bibliográfica e a elaborar notas de cada parte da materia.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D2
A3	B3	C4	D3
A4		C5	D4
A5		C6	D6
		C7	D7
		C8	D8
		C10	D9
		C11	D10
		C12	D11
		C13	D12
		C14	D14
		C18	D15
		C20	D16
		C21	D17
		C22	D18
		C24	D19
		C25	D20
			D22
			D23
			D24

Contidos

Tema

1.- Socioloxía e Traballo Social: Socioloxía teórica, aplicada e cambio social	1.1.- Socioloxía teórica e aplicada 1.2.- Concepto *e teorías del cambio social 1.3.- Factores, axentes e tipos de cambio
2. Socioloxía aplicada ao desenvolvemento	2.1.- Concepto de desenvolvemento 2.2.- Teorías do desenvolvemento e desenvolvemento local
3. **Socioloxía aplicada ao benestar **sociall	3.1.- Teoría, crise e reforma do Estado de benestar social. 3.2.- Innovacións e axentes implicados na reforma
4. Metodoloxías de análises do contexto social: Diagnose, investigación aplicada e indicadores sociais	4.1.- Concepto de diagnose e tipos de investigación 4.2.- Contexto, redes e recursos
5. O cambio social e a súa planificación	5.1. O cambio social planificado 5.2. Metodoloxías participativas de planificación -Matriz **DAFO -Planificación orientada a proxectos (**ZOPP)
6 Socioloxía e Traballo Social: O Traballo social como desenvolvemento social e comunitario	6.1. O desenvolvemento social centrado en casos 6.2. O desenvolvemento social centrado na comunidade

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	15	15	30
Seminario	8	24	32
Lección maxistral	22	22	44
Probos de tipo test	1	20	21
Traballos e proxectos	1	10	11
Cartafol/dossier	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Obradoiro	Sesións en grupo mediano para o deseño, a realización e a presentación dun manual dun **concello.
Seminario	Exposicións dos temas expostos polo profesor por parte do alumnado en equipos de traballo.
Lección maxistral	Exposición dos temas do programa fomentando o debate e a participación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Manual dun concello. *Análise **DAFO. Práctica da metodoloxía **ZOPP
Seminario	Exposición de temas por parte do alumnado. Revisión de apuntamentos.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Probos de tipo test	Exame tipo test de 20 preguntas con catro opcións de resposta.	30 por cien de la nota para asistentes; 80 por cien para no asistentes. 0,5 puntos por respuesta acertada. -0,15 por respuesta errónea.	A1 A2 A3 A5	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D18

Traballos e proxectos	*Monografía dunha comarca (en grupo de 2 a 4 membros) con cinco apartados: 1.- Territorio e zonas 2.- Poboación, características 3.- Tecido social e demandas 4.- Recursos 5.- Proposta de intervención	20 por cien de la nota para todos, (asistentes o no). 10 puntos; 2 puntos por cada apartado.	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B3	C5	D3
			A4		C6	D4
			A5		C7	D6
					C8	D7
					C10	D8
					C11	D9
					C12	D10
					C13	D11
					C14	D12
					C18	D14
					C20	D15
					C21	D16
					C22	D17
					C24	D18
					C25	D19
						D20
						D22
						D23
						D24
Cartafol/dossier	Exposición por parte dos alumnos dos temas xa expostos polo profesor. Valorarase a corrección dos contidos (5 puntos), a calidade de exposición (3 puntos) e a orixinalidade dos contidos expostos, (achegas novas) (2 puntos).	50 por cien para asistentes; 0 por cien para no asistentes. Hasta 10 puntos.	A1		C22	D1
			A2		C25	D2
			A3			D3
			A4			D4
			A5			D6
						D7
						D8
						D9
						D10
						D11
						D12
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D22
						D23
						D24

Outros comentarios sobre a Avaliación

MODALIDADES ASISTENCIAL E NON ASISTENCIAL. A participación regular (75% de asistencia) ás clases presenciais implica a posibilidade dunha avaliación continuada que suporía o 50 % da nota final. Outro 30% da nota corresponde ao exame final. E o 20% restante ao traballo de investigación. Os/Os alumnos/as non asistentes (menos do 75 % de asistencia) terán que presentar o traballo de investigación (20% da nota) e presentarse ao exame final tipo test (80% da nota).^{2ª}

CONVOCATORIA No mes de xullo realízase a recuperación das competencias non superadas en maio e gardaranse os resultados do exame e/ou do traballo de investigación. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/*index.php) no espazo Exames 2017-18

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rocher, G., **Introducción a la sociología general**, 10, Herder, 1987

Sztompka, P., **Sociología del cambio social**, 1, Alianza, 2005

Saco, A., **Sociología aplicada al cambio social**, 1, Tórculo, 2006

Requena, M. y González, J.J., **Tres décadas de cambio social en España**, 2, Alianza, 2008

Barbero, J. y Cortés, F., **Trabajo Comunitario, organización y desarrollo social**, 1, Alianza, 2014

Bibliografía Complementaria

Carvajal, A., **Desarrollo local: manual básico para agentes de desarrollo local y otros actores**, 1, Española de Reprografía, 2011

Almond, G. y Verba, S., **La cultura política. En Batlle, A. (ed): Diez textos básicos de ciencia política.**, 1, Ariel, 1992

Morales, A., **Innovación social: un ámbito de interés para los servicios sociales**, Zerbitzuan, 2009

López de Ceballos, P., **Un método para la investigación-acción participativa**, 3, Popular, 1998

Bauman, Z., **Trabajo, consumismo y nuevos pobres**, Gedisa, 1999

Recomendacións

Outros comentarios

Todo traballo no que se detecte un nivel de texto copiado superior ao 50% terá como consecuencia o suspenso desa parte da *materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo social grupal e comunitario**

Materia	Traballo social grupal e comunitario			
Código	O05G220V01604			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Martínez Rodríguez, María			
Profesorado	Aguiar Fernández, Francisco Javier Martínez Rodríguez, María			
Correo-e	subsuelo75@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	A chamada intervención colectiva en Traballo Social e complementaria e trascende o abordaxe individual para optimizando esforzos mellorar e modificar situacións que afectan a grupos e comunidades. Preténdese coñecer a realidade colectiva e actuar sobre ela.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)

C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Conocer e valorar a diversidade cultural presente no grupo e na comunidade, e as súas potencialidades como axente social de cambio	A1	B1	C3	D1
	A2	B2	C5	D2
		B3	C7	D3
		B4	C8	D6
		B6	C13	D8
			C22	D9
Conocer os diferentes tipos de grupos e o papel diferencial do T.S. no funcionamento dos mesmos	A2	B1	C2	D1
	A3	B2	C3	D2
		B3	C5	D3
		B4	C8	D8
		B6	C23	D9
				D10
Coñecer e aplicar os diferentes modelos, técnicas e habilidades que permitan mellorar as oportunidades vitais dos individuos a través do grupo.	A1	B1	C1	D1
	A3	B2	C2	D2
	A5	B3	C3	D3
		B4	C5	D4
		B6	C7	D6
			C8	D8
			C13	D9
			C22	D10
			C23	D14
				D20

Ser capaz de promover a participación do grupo para a mellora da súa realidade. Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos sociais que redunden na mellora do grupo.	A2 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C5 C7 C8 C22	D2 D3 D4 D6 D9 D10 D12 D14 D15 D17 D20 D21 D24
Coñecer e valorar a diversidade cultural presente na comunidade e as súas potencialidades como sistema social de cambio.	A3 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C5 C7 C8 C13 C22 C23	D1 D6 D8 D10 D12 D14 D15 D24
Coñecer a realidade presente na comunidade e o papel diferencial do/a traballador/a social no funcionamento dos mesmos.	A1	B1 B2 B3 B4 B6	C3 C5 C7 C8 C22 C23	D1 D2 D3 D6 D16 D17 D18 D20
Optimizar para o cambio as potencialidades dos líderes e redes sociais presentes na comunidade.	A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C2 C3 C5 C7 C8 C23	D1 D2 D3 D4 D6 D10 D14 D16 D21 D22
Detectar os problemas existentes na comunidade e facer propostas construtivas para o cambio de estruturas sociais.	A2 A3	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C3 C5 C8 C23	D1 D3 D10 D15 D16 D24
Coñecer e aplicar os diferentes modelos, técnicas e habilidades que permitan mellorar as oportunidades vitais dos individuos que vivan nunha comunidade.	A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C3 C5 C8 C17 C23	D2 D4 D14 D16 D17 D24
Ser capaz de promover a participación dos individuos para a mellora da súa realidade comunitaria.	A1 A2	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C3 C7 C23	D1 D2 D9 D14
Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar planes, programas e proxectos sociais que redunden na mellora da comunidade.	A3 A4	B1 B2 B3 B4 B6	C3 C7 C8 C22	D1 D2 D10 D24

Contidos

Tema

Introdución ó Traballo Social grupal	Concepto Historia Obxectivos
--------------------------------------	------------------------------------

O coñecemento e análise do grupo como sistema social Análise do grupo social

Tipos de grupos: A intervención do traballador Social nos diferentes tipos de grupos	De Acción Social Socioterapéuticos De ocio e tempo libre
Modelos e técnicas de Intervención co grupo	As estratexias metodolóxicas de Intervención
O coñecemento e análise da comunidade como sistema social	Desenrolo e organización da comunidade
Deseño e xestión de plans comunitarios	A planificación para a intervención na comunidade
A intervención do T.S. na comunidade: Modelos e técnicas de intervención	Estratexias metodolóxicas de intervención

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	3	0	3
Saídas de estudo/prácticas de campo	8	8	16
Traballo tutelado	6	13	19
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	40	60
Seminario	6	12	18
Probas de tipo test	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas e eventos, centros de investigación, empresas, institucións...de interese académico-profesional para o alumno.
Traballo tutelado	o estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias etc. xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Seminario	Actividades enfocadas ó traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Probas de tipo test	

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Presenciais: 50% da nota: 20% traballo titorizado na aula, 30% actividade autónoma. Realizarase un proxecto de prácticas ao comezo da materia no que se limitarán os contidos a desenvolver (análise dunha comunidade, proxecto de intervención grupal e comunitario e simulación da intervención presentada). Considerarase parte do seguemento avaliable dos traballos titulados a realización de probas aleatorias (resposta por escrito a preguntas; pequenos test...) tendentes a comprobar na aula a realización dos traballos e encargos solicitados. A nota da parte práctica da materia só fará media coa nota da parte teórica (exame) se é igual ou superior a 2,5. Non presenciais: -Traballo final escrito 30%: 15% Metoloxía. 10% contidos. 10% presentación escrita. -Dúas preguntas a desenvolver sobre a parte práctica a realizar o día do exame: 20%. En ambos os dous casos (presenciais e non presenciais) será preciso ter aprobada esta parte para poder facer media coa nota obtida na proba tipo test.	50 P	A1	B1	C23	D1
		50 NP	A2	B2		D2
			A3	B3		D3
			A4	B4		D4
			A5			D6
						D8
						D9
						D10
						D12
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D20
						D21
						D22
						D24
Probas de tipo test	Constará de 40 preguntas con catro alternativas de resposta das cales só é unha verdadeira. O sistema de corrección. Cada tres preguntas incorrectas restará unha correcta. Será preciso ter 20 preguntas correctas (unha vez feito o cálculo anterior) para superar esta parte e poder facer media coa parte práctica.	50 P	A5	B1	C1	D1
		50 NP		B2	C2	D2
				B3	C3	D3
				B4	C5	D4
				B6	C7	D6
					C8	D8
					C13	D9
					C17	D10
					C22	D12
					C23	D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D20
						D21
						D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnos presenciais:

Terán consideración de asistentes aqueles alumnos que asistan a un 80% das clases prácticas e teóricas. Si superan o 20% de non asistencia automaticamente pasarán a modalidade non asistencial.

Segunda convocatoria:

As competencias non superadas, derivadas da totalidade e/ou de parte probas/actividades obxecto de avaliación, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

VER DATAS EXAMES EN LINK Facultade Cc da Educación Ourense "datos de exames 2015-2016"

(<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barbero, J. M. y Cortés, F, **Trabaja Comunitario, organización y desarrollo social**, Alianza, 2005

De Robertis, C., **La intervención colectiva en Trabajo Social. La acción con grupos y comunidades**, El Ateneo, 1994

Pastor Seller, **Trabajo social con comunidades**, Universitas, 2015

Zamanillo, T, **Trabajo social con grupos y pedagogía ciudadana**, Síntesis, 2008

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Traballo social individual e familiar/O05G220V01505

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión de organizacións de benestar social				
Materia	Xestión de organizacións de benestar social			
Código	O05G220V01605			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Nieto Castro, María Belén			
Profesorado	Nieto Castro, María Belén			
Correo-e	belnietoc@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Materia destinada a introducir o alumnado na xestión de entidades que realizan a intervención social tanto dende o sistema publico,organizaciones non gubernamentais como empresas socialmente responsables.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
D2	Capacidade de organización e planificación
D8	Capacidade de xestión da información
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
2. Coñecer os elementos do funcionamento da organización e servizos do benestar social.	A2 B5 C14 D2 A3 C20 D12 D22

3. Adquirir destrezas de xestións do traballo en equipo, da programación do traballo e colaboración interprofesional e interinstitucional.	A4	B6	C1 C14 C17 C20 C22	D2 D8 D11 D12
4. Coñecer os distintos enfoques da xestión, o liderazgo e a calidade nos servizos humanos públicos e privados.	A2 A4	B6	C1 C14 C18	D11 D21 D23
5. Ser capaz de participar na administracións de recursos e servizos, colaborando nos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a calidade.	A2 A5	B5	C17 C18 C23	D2 D8 D23

Contidos

Tema

Organizacións que realizan a intervención social	Concepto. Tipos. Historia del asociacionismo. Lexislación. Creación.
Xestións de Organizacións que fan a intervención social.	A intervención social. Procesos básicos de xestión: Planificación estratéxica.
A decisión: a toma de decisións, teorías.	Concepto. Clasificación das decisións. A Planificación estratéxica.
A interlocución: comunicación e traballo en equipo.	A interlocución como proceso de xestión. O traballo en equipo.
A supervisión nas organizacións de intervención social.	Documentación necesaria. Normativa.
O liderazgo na teoría da xestión.	Tipos de liderazgo. Liderazgo para la calidad.
O control e avaliación de organizacións de intervención social.	A avaliación dentro da planificación estratéxica.
A xestión de recursos humanos: planificación y evaluación de recursos humanos.	Concepto. Subprocesos. Postos de traballo. Xestión do voluntariado. Relacións laborais. Saúde laboral.
A xestión económica-financiera	Patrimonio da entidade. Principios de contabilidade. Formas de financiación. O marketing.
A xestión da información: sistemas de comunicación interno e externos	Comunicación- Teoría dos sistemas. Sistemas de comunicación internos e externos.
Xestión de recursos materiais	Finalidade. Elementos.
Xestión de intercambios, as relacións e as redes asociativas.	Finalidade. Redes asociativas actuais.
A xestión da estruturación.	Diseño. Cambio de estruturas.
A calidade e excelencia na xestión da intervención social.	Finalidade. Normativa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	10	17
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	8	36	44
Seminario	10	17	27
Lección maxistral	22	18	40
Probas de tipo test	2	16	18
Cartafol/dossier	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Atención a dudas e preguntas planteadas polo alumno no desenrolo do traballo.
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	Atención a preguntas e dudas planteadas polo alumno no desenrolo do traballo.
Seminario	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas ca materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Supervisarase continuamente a realización e recopilación da documentación .

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Traballos de aula	Realización de un tema,relacionado co temario.	10	A3 A5	B5 B6	C17 D8	D11 D12
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	Planteamentos de problemas que os alumnos deben resolver en clase.	10	A2 A3	B5	C14 C20	D2 D8
Seminario	Realización de actividades sobre temática específica,na aula.	10	A2 A3 A4		C1 C14 C18	D2 D8 D23
Probas de tipo test	Relación de preguntas ,tipo test,relacionadas co temario.	50	A4 A5	B5	C1 C18 C20	D2 D8 D23
Cartafol/dossier	Recopilación ,exposición e entrega de documentos elaborados polos estudantes. Que recompila información sobre oa traballos, proxectos, tarefas realizados durante o proceso de formación.	20	A3 A4 A5	B5	C14 C17 C18 C22 C23	D2 D8 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A. Modalidade de Avaliación para Estudantes Asistentes.

Como pode observarse a planificación do proceso ensinanza-aprendizaxe concíbese como unha avaliación continua e esixe a presenza do estudantado nas actividades prácticas que se desenvolverán ao longo do curso, en especial naquelas relacionadas coa adquisición de competencias relativas ao saber facer e ao saber ser(procedementais e actitudinais).

A avaliacion do alumnado presencial relizarase en duas partes

1ª.Examen dos contidos teoricos. Exame de preguntas tipo tes ou curtas. Valorarase sobre 10.Terá que superar o 5 para

estar aprobado. É dar o 50% da nota final do alumno.

2ª. Avaliación das actividades realizadas na aula dos contidos prácticos. Valorarase sobre 10. Terá que superar o 5 para estar aprobada esta parte. É dar o 50% da nota final do alumno.

O alumno terá que ter as dúas partes aprobadas para superar a materia.

Sendo así, esixiráselle ao alumnado a súa presenza nas actividades durante o curso -verificable con listas de asistencia- non podendo faltar a máis de 5 clases prácticas durante o cuadrimestre dun total de 22 clases prácticas (distribuídas en 15 de grupo mediano e 7 de pequeno grupo). Subliñar que non chega con asistir á clase, nin que o que se avalía é a asistencia do/a estudante.

O avaliábel son os resultados do proceso de ensinanza-aprendizaxe reflectidos nos exercicios e actividades ben realizados e a participación activa e pertinente nas clases prácticas, que supoñen, como xa se dixo o 50 % da nota total da materia.

Para a avaliación da parte práctica da modalidade asistencial, o profesor poderá pedir a defensa individual ou grupal de cada una das prácticas do cartafol dossier

Quede expresamente claro que a docente non pedirá ao alumnado explicación ningunha de por que non acode á clase e, tendo en conta que a asistencia ás clases na Universidade non son obrigatorias, tampouco aceptará «excusas» ou «desculpas» respecto das ausencias deste.

Se o/a estudante deixa de asistir á clase, sexa cal sexa a circunstancia, terá que optar pola segunda modalidade de avaliación (coa única excepción de enfermidade xustificada con certificado médico ou pasamento dun familiar próximo; situacións das cales se solicitará acreditación).

B. Modalidade de Avaliación para Estudantes NON Asistentes.

Aqueles/as alumnos/as que opten por non asistir ás clases prácticas, ou non poidan, ou pretendendo ser «estudantes asistentes» teñan máis de cinco faltas na parte práctica da materia (grupos medianos e pequeno grupo), terán que demostrar -igualmente que os seus/súas compañeiros/as- a adquisición das diferentes competencias da materia, ou sexa, o coñecemento dos seus aspectos procedementais e actitudinais.

Isto farano nunha *única proba ou exame final o día da convocatoria oficial*. Que constará de dúas partes, unha parte teórica e outra parte práctica. Realizando unha a continuación da outra.

Os dous exames, neste caso suporán, o 100 % da nota final do estudante.

E nel diferenciaranse dúas partes:

1. Exame con preguntas da parte teórica, as mesmas que terá todo o alumnado; suporá o 50 % da nota final. Tendo que sacar como mínimo un 5 sobre 10, para considerarse aprobado.

2. Exame con preguntas da parte práctica que será realizado despois da primeira parte. Consistirá en vinte preguntas curtas ou tipo test. Terá un tempo determinado, sobre 30mn, é poderase ter a documentación usada nos traballos de grupo mediano e grupo pequeno.

Suporá o 50 % da nota final, tendo que sacar como mínimo un 5 sobre 10, para considerarse aprobado.

Terán que ter superados os dous exames, con un 5, para poder realizar a media aritmética entre as dúas notas, e poder superar a asignatura se superan o 5 na media aritmética.

A *parte teórica da materia* pódese estudar por completo a través da bibliografía básica recomendada.

En canto á *parte práctica*, esixiráselle ao alumnado que saiba responder os contidos conceptuais, actitudinais e procedementais desenvolto ao longo do curso e demostre ter adquiridas as competencias específicas da materia. Esta parte pode estudala a través de textos existentes na biblioteca, dos apuntamentos da clase, e realizando os traballos de grupo mediano e grupo pequeno.

As actividades/competencias/probas non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas na *convocatoria de xuño*, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na *convocatoria de xullo*.

As *datas oficiais dos exames* poden consultarse na web da facultade (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo 'Exames 2017-18'

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fantova Azcoaga, Fernando, **Manual para la gestión de la intervención social**, 2005,

Fantova Azcoaga, Fernando, **La gestión de organizaciones no lucrativas**, 2001,

Vivanco Borja, **Cultura y técnicas de gestión en las ONGs**, 2001,

Vernis, Alfred, **La gestión de las organizaciones no lucrativas**, 1998,

Vernis, Alfred, **Los retos en la gestión de las organizaciones no lucrativas**, 2004,

Bibliografía Complementaria

Fantova Azcoaga, Fernando, **La calidad de los servicios sociales: conceptos y experiencias**, 2003,

García Ares, Maricarme, **Manual básico de documentación administrativa**, 2006,

Fernández García, Tomás e Alemán Bracho, Carmen, **Introducción al Trabajo Social**, 2009,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo social e cooperación ao desenvolvemento/O05G220V01905

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Avaliación de programas sociais/O05G220V01901